

**Wyrok z dnia 4 kwietnia 1997 r.  
II UKN 54/97**

**Zobowiązania wspólników spółki cywilnej z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne pracowników są zobowiązaniami związanymi z działalnością spółki.**

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Barbara Wagner, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 1997 r. sprawy z wniosku Elżbiety C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o składki ubezpieczeniowe, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 lipca 1996 r. [...]

1. o d d a ł kasację,
2. zasądził od wnioskodawczyni Elżbiety C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w W. kwotę 1800 (słownie: jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje.

**U z a s a d n i e**

Elżbieta C. w kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 17 lipca 1996 r. [...] oddalającego jej rewizję od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 kwietnia 1996 r. [...] oddalającego odwołanie Elżbiety C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w W. z dnia 8 czerwca 1995 r. [...] zobowiązującej wnioskodawczynię do uiszczenia na rzecz ZUS-u zadłużenia z powodu nieopłacania składek na ubezpieczenie społeczne przez wspólnika wnioskodawczyni, Krzysztofa G., za okres od grudnia 1991 r. do marca 1995 r., w kwocie 21.656 zł 13 gr, zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności przepisów art. 864 KC oraz art. 47 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.) przez przyjęcie solidarnej odpowiedzialności wnioskodawczyni za zobowiązania osobiste Krzysztofa G. nie wynikające z działalności spółki cywilnej w stosunku do ZUS-u. Wniosła o orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę zaskarżonego wyroku przez zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w W. z dnia 8 czerwca 1995 r. [...] w ten sposób, że ?zwolni stronę powodową Elżbietę C. od spłacenia na rzecz strony pozwanej kwoty 21.656,13 zł (...) tytułem składek na ubezpieczenie społeczne@ lub ?uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji oraz wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.@

W uzasadnieniu podstaw kasacyjnych podniosła, że przyjęcie przez Sąd przepisu art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych za podstawę zaskarżonego wyroku jest błędne. Powyższy przepis dotyczy bowiem tylko takich zobowiązań, które dotyczą i wynikają ze wspólnie prowadzonej, w ramach spółki cywilnej, działalności gos-

podarczej. Brak przesłanki wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej, mimo istnienia wyłącznie formalnych więzi między wspólnikami, nie może rodzić odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania inne niż te, które by wynikały ze wspólnej ich działalności. Tymczasem w okresie od listopada 1991 r. do chwili rozwiązania spółki na mocy wyroku sądowego wnioskodawczyni i Krzysztof G. prowadzili łącznie niezależną od siebie działalność gospodarczą, czego przejawem jest prowadzenie oddzielnych kont dla celów prowadzonej działalności gospodarczej i zatrudnianie przez każdego ze wspólników własnych pracowników. Jedynym elementem łączącym wspólników był wspólny lokal służący im do wykonywania i prowadzenia swoich odrębnych działalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem § 1 pkt 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1989 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych na niektóre rodzaje świadczeń pieniężnych oraz określania właściwości organów podatkowych w zakresie umarzania zaległości podatkowych (Dz.U. Nr 6 poz. 40 ze zm.) do należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i składek na zaopatrzenie emerytalne stosuje się przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.), w zakresie określonym przepisami art. 14-17, 20, 21, 23-29 oraz art. 40-49 tej ustawy. Z przepisu art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych wynika zaś, że wspólnik spółki jawnej, komandytowej, nie będący komandytariuszem oraz spółki cywilnej opowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i pozostałymi wspólnikami za wszystkie zobowiązania podatkowe spółki i wspólników związane z działalnością spółki.

Trafny jest pogląd Sądu, że zobowiązania wspólników spółki cywilnej z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne pracowników są zobowiązaniami związanymi z działalnością spółki. Wynikają one bowiem z faktu prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej, jak prawidłowo przyjął Sąd, a także z faktu, że zatrudnianie pracowników i opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne są istotnymi elementami tej działalności. Nie ulega zatem wątpliwości, że do zobowiązań wspólników spółki cywilnej z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stosuje się przepisy art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych. Zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne pracowników są zobowiązaniami wspólników spółki cywilnej nie zaś zobowiązaniami tej spółki. Wprawdzie powyższy przepis ustawy o zobowiązaniach podatkowych rozróżnia zobowiązania podatkowe spółki i zobowiązania podatkowe wspólników, jednakże rozróżnienie to nie odnosi się do spółki cywilnej i jej wspólników. Podmiotami praw i obowiązków są jedynie wspólnicy spółki cywilnej, natomiast spółka cywilna, [...] nie ma zdolności prawnej, a zatem nie może być samodzielnym podmiotem praw i obowiązków, w tym praw i obowiązków w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych. Należy ponadto wskazać, że przepis art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych stanowi o solidarnej odpowiedzialności wspólnika ze spółką i pozostałymi wspólnikami, podczas gdy przepis art. 864 KC przewiduje jedynie solidarną odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej. Przyjęcie, że wspólnik spółki cywilnej odpowiada solidarnie ze spółką i pozostałymi

wspólnikami tej spółki za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne pracowników byłoby sprzeczne z istotą spółki cywilnej.

Przewidzianej w art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych w związku z § 1 pkt 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1989 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych na niektóre rodzaje świadczeń pieniężnych oraz określania właściwości organów podatkowych w zakresie umarzania zaległości podatkowych solidarnej odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej za zobowiązania z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne pracowników nie uchylają poczynione przez wspólników ustalenia, że każdy ze wspólników będzie zatrudniał własnych pracowników i opłacał za nich składki na ubezpieczenie społeczne na oddzielne konta ubezpieczeniowe. Jak trafnie wskazał Sąd, przepisy o zobowiązaniach podatkowych mają charakter przepisów bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, że ewentualne postanowienia zawarte w umowie spółki cywilnej, co do odpowiedzialności wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych poszczególnych wspólników są prawnie bezskuteczne względem tego Zakładu.

Należy podzielić pogląd Sądu, że zarzuty co do braku wspólnego celu gospodarczego wnioskodawczyni i wspólnika, faktycznej rozdzielności prowadzonych przez wspólników działalności gospodarczych i oświadczeń Krzysztofa G., iż powstała zaległość wobec organu rentowego jest jego zobowiązaniem osobistym, nie mają znaczenia prawnego dla istnienia odpowiedzialności solidarnej przewidzianej w art. 47 ustawy o zobowiązaniach podatkowych, skoro powyższe zaległości powstały w okresie, gdy wspólnicy pozostawali w spółce (wyrok SN z dnia 24 sierpnia 1967 r., II CR 187/67, OSNCP 1968 z. 5 poz. 89).

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====